

hæc loquenti iratus fuerit, de se dictum fatebitur, A vel alius auctor asserit.

Talia igitur et ejusmodi quisquis adhuc damnabiliter præsumit, vel nihil scilicet, vel parum metuens veritatem, et ipsius iudicium, negat audacter (contra eam) prædestinatos esse reprobos ad perenne supplicium, ille scilicet qui non timet eandem sibi veritatem in extremo die cunctis audientibus dicere. En ego nunc jure negate, quia tu injuste quondam negasti me. Talis (inquam) si vult et audet veritatem neget, qui eam non metuit offendere, cujus die notuque nobiscum pariter eget. Nos vero ab eadem audientes veritatem: *Dies ultionis in corde meo (Isa. LXIII, 4)*; et: *Ecce Deus noster ultionem adducet re-*

• Hic deest aliquid.

tributionis (Isa. xxxv, 4): hanc ita noxiam conculemus falsitatem, et prædicemus veritatem, quo nostri misereatur eadem Veritas Deus meus Deique Filius, et nunc et tunc in die veniens ultionis: si enim vere timuerimus furorem fallacium a dummodo placere possimus illi qui nos regat ac protegat, ac contra rabiem grassantium munit in ævum. Amen.

Domine Deus (benedicta simul et invicta Trinitas et unitas), infunde, quæso, legentibus hæc credendi fidem, et credentibus confitendi largire virtutem. *Corde autem credentibus ad justitiam, et ore confitentibus ad salutem (Rom. x, 10)*, retribue copiosæ mercedis amplitudinem, et æternæ tecum lucis beatitudinem. Amen.

FRAGMENTA OMNIA

QUÆ EXSTANT

Libelli per Gotteschalculm Rabano archiepiscopo Moguntino in placito Moguntie oblati, anno 848.

(Ex Hincmaro Rhemensis in opere de Prædestinatione.)

ART. I. — De gemina prædestinatione.

(HINCMAR., de Prædest., cap. 5, p. 25.) Ponamus quæ Gotteschalculus, signifer et prævius atque hujus pravæ doctrinæ resuscitator, de primo capitulo unde versatur quæstio, in libro suæ virosæ conscriptionis archiepiscopo Rabano porrecto scribit, dicens: « Tandem, inquit, legi librum, venerande pontifex, tuum in quo positum reperi quod impii quoque sive reprobi non sint divinitus ad damnationem prædestinati. » Et post aliquanta: « Præscivit, inquam, illos pessimum habitus ortum, pejorem obitum; prædestinavit autem eos ad lucendum perenne tormentum, et sempiternum interitum. » Et iterum post aliquanta: « Quia revera sicut electos omnes prædestinavit ad vitam per gratuitum solius gratiæ suæ beneficium, quemadmodum Veteris et Novi Testamenti paginæ manifestissimum præbent solerter ac sobrie considerantibus indicium: sic omnino et reprobos quosque ad æternæ mortis prædestinavit supplicium, per justissimum videlicet incommutabilis justitiæ suæ iudicium.

ART. II. — De libero arbitrio.

(HINCMAR., *ibid.*, cap. 21, pag. 118.) Inde et Gotteschalculus, modernus Prædestinatianus, in libello ad Rabanum archiepiscopum Moguntinum dicit ad locum: « De quo videlicet libero arbitrio quod Ecclesiæ Christi tenendum sit atque credendum, cum a cæteris catholicis Patribus evidenter sit Deo gratias disputatum, tum præcipue contra Pelagianos et Celestianos a beato Augustino plenius et uberius

B diversis in opusculis, et maxime in Hypomnesticon esse cognoscitur inculcatum. Unde te potius ejusdem catholicissimi doctoris fructuosissimis assertionibus incomparabiliter, inde quoque malueram niti, quam erroneis opinionibus Massiliensis Gennadii, qui plerisque præsumpsit in locis tam fidei catholice quam beatorum etiam Patrum invictissimis auctoritatibus, infelicis Cassiani perniciosum nimis dogma secuens, reniti. »

ART. III. — De voluntate Dei.

Et Gotteschalculus, modernus Prædestinatianus, in libro ad Rabanum archiepiscopum Moguntinum: « Omnes, inquit, quos vult Deus salvos fieri sine dubitatione salvantur: nec possunt salvari, nisi quos Deus vult salvos fieri: nec est quisquam, quem Deus salvari velit, et non salvetur, quia Deus noster omnia quæcunque voluit fecit. »

Gotteschalculus, novorum Prædestinatianorum primicerius, in præfato suo libello ad Rabanum scripserat: « Omnes et omnes debere intelligi, id est omnes qui salvantur. De quibus dicit Apostolus: Qui vult omnes homines salvos fieri, et omnes qui non salvantur, quos non vult Deus salvos fieri. »

ART. IV. — De morte Christi.

Gotteschalculus, novorum Prædestinatianorum signifer, in libello ad Rabanum archiepiscopum Moguntinum ita dicit ad locum: « Illos omnes impies et peccatores, quos proprio fuso sanguine Filius Dei redimere venit, hos omnipotens Dei bonitas ad vitam prædestinatos irtractabiliter salvari tantummodo

vellit. Et rursum : « Illos omnes impios et peccatores, A pro quibus idem Filius Dei nec corpus assumpsit, nec orationem, nec dico sanguinem fudit : neque pro eis ullo modo crucifixus fuit. Quippe quos pessimus futuros esse præscivit, quosque justissime in æterna præcipitandos tormenta præsnivit, ipsos omnino perpetuis salvari penitus nolit. »

Gotteschalcius in sæpe fato suo libello ad Rabanum archiepiscopum scripsit : « Proinde quod fidelissime credo, fidentissime loquor, et certissime pariter ac fructuosissime constitor, atque veracissime profiteor : quod Deus noster omnipotens, omnium creaturarum conditor et factor, electorum tantummodo cunctorum gratuitus esse reparator dignatus est et rector ; nullius autem reproborum perpetualiter esse voluit Salvator, nullius redemptor et nullius coronator. »

Inde et in chartula suæ professionis ad eundem Rabanum archiepiscopum ita dicit : « Ego Gotteschalcius credo et constitor, profiteor et testificor, ex Deo Patre per Deum Filium, in Deo Spiritu sancto, et affirmo et approbo coram Deo et sanctis eius quod gemina est prædestinatio sive electorum ad requiem, sive reproborum ad mortem. Quia sicut Deus incommutabilis ante mundi constitutionem omnes electos suos incommutabiliter per gratuitam gratiam suam prædestinavit ad vitam æternam ; similiter omnino omnes reprobos qui in die iudicii damnabuntur propter ipsorum mala merita, idem ipse incommutabilis Deus per justum iudicium suum incommutabiliter prædestinavit ad mortem merito sempiternam. »

EPISTOLA GOTTESCHALCI AD RATRAMNUM.

(Apud Cellotium, Hist. Gotteschalci, p. 414.)

Age, quæso, perge, Clio,
Remeando corde fido :
Propera, celer virago,
Repeda, sagax propago ;
Cui frater est Apollo :
Ob id hoc, velut volando,
Fer amico ovans Ratramno,
Domino, Patri, magistro,
Calamo metrum impolito :
Quod ei libens remitto,
Celebri viro, et corusco.
Amo quem satis profecto,
Animo pio ac benigno :
Datur ut mihi maligno
Ab eo Deo, bonum qui
Dabit omni flagitanti,
Sine quo nihil fore nulli
Valet, ut liquet, alurano ;
Igitur velut petita
Es, abi, mora nec ulla.
Tenearis, ac decora
Videas sodalis ora.
Bis enim venis ab illo
Speciosa jam magistro,
Adimens fel, imprimens mel,
Reficis os ^a alumni
Dape dulci, odore suavi,
Ubi vides sedentem,
Alios probe docentem,
Rogitent Deum potentem,
Det ut his piam quietem :
Rogo dic jugem salutem.

B 1. Septeno Augustus decimo præhente Kalendas,
Solis equi dulcem efflarunt ubi nubibus ignem,
Fluctibus Oceani capita atque jubar madefacti,
Assuetum ad cursum properantes vertere currum ;
Splendida jam toto cesserunt sidera cælo.
Pallida germano cessit quoque Cynthia Phœbo :
Solus jamque citis quadrigam agitabat habenis ;
Jamque jubar mundo fundebat amabile quadro ^b :
Jamque nitore novo, ac splendore micabat opimo,
Clara et luce suam reddebat cuique figuram.
Gaudebat tenebras procul omnis terra fugatas,
Atque mihi applaudens, veluti præsaga boni mens,
Tripudiabat ovans solito magis, atque triumphans,
Artubus et cunctis hilarandi inerat potior vis.
Cum mihi gratuito data sunt subito metra dono
C Celsithroni regis de parte relata sodalis,
Dulcia melle magis trans lumen fulgida solis.

2. Quæ sitiebat, uti, mea mens, sub sidere Canceri
Messor amat refici fontis dulcedine puri,
Tabidus atque fame recreari vult quoque pane :
Algidus utque focum, ut exoptat nudus amictum ;
Exsul ita patriam, seu terram naufragus imam :
Utque situs tenebris cupit almæ munera lucis.

3. Haud secus egregias mea nunc cupiebat egestas
Quas tua nobilitas deprompsit, amice, Camœnas,
Insignes, pulchras, dulces habilesque, venustas,
Famine perspicuas, et vero pignore puras ^c :
Schematibus validas, tropicoque lepore coruscas
Simplicitate probas, humili pietate decoras :
D Cum sale conditas, cum pacis amore politas ;
Quas equidem sanctum dictasse reor tibi Flatun.

^a Forte leg. *tui os*.

^b In quatuor partes, orientis, occidentis, etc.,
diviso.

^c Quid est verum pignus? An fortasse veri pignora?